

У «Соціальній коморі» від БФ «Анни-Марії» внутрішньо переміщені особи можуть отримати одяг та взуття, при першому зверненні – продуктові набори; у організації «Карітас – Львів» – продуктові та гігієнічні набори; в БФ «Марія Ч» – продукти та засоби гігієни; у ГО «Єдність чеснот» – гуманітарну допомогу, безкоштовні обіди для дітей-переселенців у «Соціальній їдальні», дітям та вагітним – комплекси вітамінів; в БФ, «Оберіг Львів» – теплий одяг, дитяче харчування, ковдри, канцтовари, продуктові набори.

Благодійний фонд «З чистим серцем» надає продукти, дитяче харчування, засоби гігієни; Львівська обласна організація Червоного Хреста – продуктові або гігієнічні набори, одяг, зокрема і дитячий, а також проводить заходи з психосоціальної підтримки для дітей і дорослих (dopomoha-info, 2023).

ГО "Центр "Жіночі Перспективи" проводить тренінги, на яких відбувається навчання базовим навичкам адвокації – жінок і дівчат ВПО реалізовувати свої права, уникати конфліктних ситуацій, не впадати в емоції, вміти говорити конкретно і впевнено про свої потреби, застосовувати всі методи, як є для того, щоб ці права були реалізовані, а потреби – задоволені (Доротич, 2023).

Щоденно волонтери Мальтійської служби допомоги роздають гарячу їжу та воду на Головному залізничному вокзалі Львова. Цілий день біженці можуть підходити до мобільного пункту та пригощатись канапками, печивом та брати воду. Тричі на день доставляють гарячий суп, сублімати та чай. На локальному рівні, для забезпечення потреб біженців, Мальтійська служба допомоги працює 24/7, кожного дня закупляють речі першої необхідності. Небайдужі львів'яни приносять продукти харчування, одяг, каремати та інше необхідне. Працівники та волонтери постійно сортують допомогу та передають центрам, які приймають біженців (Мальтійська служба допомоги, 2023).

За інформацією Мальтійської служби допомоги, психологи Мальтійської служби допомоги надають безкоштовні консультації внутрішньо переміщеним особам. З 2014 року активно працюють пункти надання психологічної допомоги для людей, які постраждали від війни. Також Мальтійська служба допомоги організовує інтеграційні заходи для ВПО (екскурсії, дитячі табори, музичні заходи).

Таким чином, проаналізувавши діяльність деяких установ та організацій, які працюють у м. Львові, можемо зробити висновки, що внутрішньо переміщеним особам надається не тільки допомога у вигляді різних речей (одяг, продукти, засоби особистої гігієни, спальники, постіль тощо), а також і юридичні, психологічні консультації, можливість відвідувати різні заходи психосоціальної підтримки, тренінги, допомога з відновленням документів, пошуком роботи, освіти, дозвілля. Отже, у Львові надається як допомога у натуральній формі, так і у вигляді надання послуг, що є надзвичайно важливим, з огляду на те що тисячі людей вимушено покинули своє майно, житло, втратили місце роботи і заробітну плату, зазнали стресу, дехто втратив близьких людей; отримання такої допомоги надасть можливість облаштувати тимчасовий побут, отримати першу психологічну та юридичну допомогу, знайти сили продовжувати жити у новому місті.

Джерела

1. Dopomoha-info. (2023). Гуманітарна допомога для переселенців у Львові. URL: <https://dopomoha-info.org.ua>
2. Доротич, М. (2023). Найбільша проблема жінок-переселенок на Львівщині - доступ до медичних послуг. *Високий замок*. URL: <https://wz.lviv.ua>
3. Мальтійська служба допомоги (2023). *Допомога біженцям*. URL: <https://malteser.ua>
4. Україна. Закон «Про гуманітарну допомогу». №1192. (1999). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>
5. Україна. Закон «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». № 1706-VII. (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>

Акіншина Ірина Миколаївна

Кандидат філологічних наук, доцент

Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ІСТОРИЧНИХ ПОСТАТЕЙ У БІОГРАФІЧНОМУ ТВОРІ Л. БОЛЬШАКОВА «ПОВЕРНЕННЯ ГРИГОРІЯ ВІНСЬКОГО»

Леонід Наумович Большаков – відомий письменник і літературознавець, журналіст, Заслужений працівник культури України (1992), ЛауреатПремії Ради міністрів УРСР ім. П. Тичини (1992) та Державної премії України ім. Т. Шевченка (1994). Він народився у Сновську Чернігівської області. Згодом переїхав до Оренбургу й усе життя займався популяризаторською, дослідницькою діяльністю з розповсюдження та збереження українства на теренах Оренбурщини.

Вивчав Л. Н. Большаков, у основному, життя й творчість геніального сина України – Т. Г. Шевченка. Протягом понад п'ятдесяти років Л. Н. Большаковим були написані повісті «Скарб комісара», «Деся на Уралі», «Слідами оренбурзької зими», «Глави з життя», «Літа невольничі», «Шлях «Кобзаря»» (у співавторстві з В. С. Бородіним), «Їхав поет із заслання», «Іду до джерела», «Добро найкраще на світі», «Шляхами великої долі», «Пошук заповітного», «Усе він випробував, усе пізнав...», «Повість про вічне життя», «Бувальщина про Тараса», поетичний краєзнавчий збірник «У степу безкраїм за Уралом», створено

словник «Тарас Шевченко та його оточення періоду Оренбурзького заслання», що вміщений у книзі «Літа невольничі». Не всі ці твори художні. Більшість із них заснована на документальних свідченнях і фактах життя Т. Шевченка, присвячені дослідженню архівних матеріалів про перебування Кобзаря на засланні, його оточення тає наслідком творчих пошуків автора. Дослідження Л. Н. Большакова заповнюють певні лакуни в біографії Великого Кобзаря.

Ліквідацією «білих плям» в історії літератури, заповнення їх відомостями про життя й творчість людей відомих і невідомих є й біографічний твір Л. Н. Большакова «Повернення Григорія Вінського» (1999).

Для вираження власних творчих ідей автор обирає досить складний жанровий різновид – роман-пошук. Через двісті років після смерті Г. Вінського Л. Большаков проводить письменницьке розслідування слідами героя. Автор не дає чіткого визначення жанру твору, лише користується словами Е. Хемінгуея: «Якщо читач побажає, він може вважати цю книгу романом» [1, с. 3]. А в передмові дає зрозуміти, що проблема жанру його взагалі не хвилює й оповідь присвячена виключно Г. Вінському: «Для тих, хто прагне монографії, нехай вона буде монографією. Для прибічників «читабельних» оповідей – «просто повістю». Не жанрові позначення власної роботи хвилюють автора – Вінський і тільки Вінський» [1, с. 5].

Книга створювалась поступово. Частина перша «Творчість» написана в 1979 – 1983 роках, а частина друга «Життя» – у 1995. Суть твору – у його назві. Це «воскресіння з мертвих» [1, с. 6] мемуариста й перекладача, сина військового канцеляриста, вихідця з дрібного українського дворянства – Григорія Степановича Вінського (1752-1818).

Композиція роману обумовлена логічним поєднанням двох частин, причому специфіка архітектоніки першої структурної частини визначається уведенням поняття «крок», що символізує процес пошуку й вивчення документів, пов'язаних з життям і творчістю письменника на межі XVIII – XIX ст. Указуючи на причиново-наслідкові зв'язки між кроками, Л. Большаков пише, що «наступний крок є продовженням попереднього...» [1, с. 81].

Побудова другої частини більш традиційна. Вона складається із семи розділів. Автор роману вдається до такого поділу згідно мемуарів Г. Вінського «Мій час», що залишилися в історії літератури, призабутих, але таких, що дійшли до нас і знаходяться у спецфондах. Л. Большаков, використовуючи архівні матеріали, пропускаючи їх через власну свідомість, намагається зрозуміти й пояснити нам ряд життєвих колізій призабутого письменника.

У книзі Л. Большакова зображено романтичні стосунки Г. Вінського та Елеонори Карлівни Фродінг. Автор поступово й детально досліджує історію їх зустрічі, кохання й одруження. Молода Лорхін, як називає її Вінський, їде з ним на довічне заслання в далекий Оренбург без усякої надії на повернення. Цей подвиг через дванадцять років повторять дружини декабристів: «Подвиг її, і тільки її. У ній, шістнадцятирічній, виявилось стільки кохання, стільки мужності, що ніякі перепони зупинити могутні поривання душі не могли.

Дві із зайвим тисячі верст шляху вони провели разом. І скільки негод подолали разом ще!..» [1, с. 220].

Єдиним твором Г. Вінського, що дійшов до сьогодення, є збірка мемуарів «Мій час». У романі Л. Большаков зазначає, що її читали Л. Толстой, М. Горький, представники суспільної думки XIX століття, імена яких пов'язані з О. Пушкіним, О. Герценом, М. Чернишевським. «Нехай же одні добрі люди мене читають...» [1, с. 324] – бажав Г. Вінський. І думки його здійснились, бо він «думав про тих, кому жити багато десятиліть і навіть століть потому. Про нас думав. Нас бачив» [1, с. 324], – підсумовує автор.

Твори Л. Большакова цінні своєрідністю стилістичного вирішення: суб'єктивним підходом до зображуваних подій. Усі факти й документи, пов'язані з життям тієї чи іншої особи, письменник сприймає своєю свідомістю й почуттями, усіма порухами душі, доводить до нас, розшифровує, висуває іноді декілька версій, інтерпретує по-своєму, узагальнює й конкретизує. А найголовніше – відкриває нові сторінки життя видатних осіб, до кінця відновлює, «реконструює по крихітці» [1, с. 130], повертає й відкриває широкому колу читачів не менш визначних, але невідомих загалу людей. Сам Л. Большаков писав: «Завжди цікаво заштриховувати «білі плями»» [1, с. 119]. Виділяючи те, що «і у творчості, і у біографії немає сторінок і рядків незначних» [1, с. 119], письменник не зупиняється на досягнутому. Його творча уява завжди еволюціонує, роблячи «і крок уперед, і крок назад, і крок убік», підкреслюючи, що «перегляду підлягає навіть те, що сьогодні здається «остаточним»» [1, с. 119].

Джерела

1. Большаков Л. Возвращение Григория Винского. Оренбург: Печатный Дом «Димур», 1999. 336 с.